

Skötselplan för naturreservatet Älmö

LÄNSSTYRELSEN
HALLANDS LÄN

Skötselplan för naturreservatet Älmö i Hylte kommun

1. Syftet med naturreservatet

Syftet med reservatet är att bevara och utveckla den biologiska mångfald som är knuten till i första hand bokdominerad ädellövskog. Särskilt viktigt att värna om är gamla eller senvuxna ädellövträd, döda och skadade träd samt hotade och sällsynta arter. Riklig förekomst av död ved i olika former är av största vikt och en förutsättning för rik mångfald av svampar, kryptogamer, insekter och fåglar.

Syftet är också att skydda områdets hydrologi och de arealer av våtmark som förekommer inom området.

Inom ramen för ovanstående syften ska naturreservatet även stödja allmänhetens möjligheter till friluftsliv och naturupplevelser. Friluftsliv och rekreation grundat på allemansrätten ska kunna bedrivas i reservatet.

Syftet skall nås genom att:

- land- och vattenmiljöerna skyddas mot exploatering,
- områden med planterad gran återställs till lövskog,
- ädellövskogen utvecklas i huvudsak fritt men gran avvecklas,
- vid behov kan åtgärder vidtas för att föryngra eller gynna lövträd,
- naturliga processer får verka så att mängden död ved och inslaget av gamla träd ökar,
- nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter och naturtyper beaktas i den löpande skötseln av reservatet.

2. Beskrivning av området

2.1 Markslag, naturtyper och arter

<u>Naturtyper</u>	<u>Areal (hektar)</u>
Ädellövskog	4,4
Granskog	3,5
Lövblandad barrskog	0,3
Tallskog	0,7
Lövsumpskog	0,8
Triviallövskog	0,2
Betesmark	0,2
Totalt	10,1 hektar

Natura 2000-habitat

Näringsfattig bokskog (9110) 4,4

Produktiv skogsmark 9,9

Rödlistade och regionalt intressanta arter:

8 rödlistade respektive 8 regionalt intressanta arter.

<u>Svenskt artnamn</u>	<u>Vetenskapligt artnamn</u>	<u>Grupp</u>	<u>Senast noterad</u>
Starkt hotad (EN)			
Liten ädellav	<i>Megalaria laureri</i>	Lavar	1994
Sårbar (VU)			
Rosa lundlav	<i>Bacidia rosella</i>	Lavar	1994
Nära hotad (NT)			
Bokkantlav	<i>Lecanora glabrata</i>	Lavar	1994
Bokvårtlav	<i>Pyrenula nitida</i>	Lavar	2016
Grynig filtlav	<i>Peltigera collina</i>	Lavar	2015
Lunglav	<i>Lobaria pulmonaria</i>	Lavar	2015
Violettblå porlav	<i>Pertusaria multipuncta</i>	Lavar	1994
Bokfjädermossa	<i>Neckera pumila</i>	Mossor	2015

Regionalt intressant

Stor knopplav	<i>Mycobilimbia pilularis</i>	Lavar	2016
Bårdlav	<i>Nephroma parile</i>	Lavar	1994
Havstulpanlav	<i>Thelotrema lepadinum</i>	Lavar	2015
Korallblylav	<i>Parmeliella triptophylla</i>	Lavar	1994
Traslav	<i>Scytinium lichenoides s. lat.</i>	Lavar	1994
Fällmossa	<i>Antitrichia curtipenduka</i>	Mossor	2015
Guldlockmossa	<i>Homalothecium sericeum</i>	Mossor	2015
Platt fjädermossa	<i>Neckera complanata</i>	Mossor	2015

2.2 Historisk och nuvarande markanvändning samt naturförhållanden

Malmströms kartor (1650, 1850 och 1920) visar att reservatet och omkringliggande marker har varit mer eller mindre skogsbeklätt åtminstone sedan 1600-talet, framför allt med lövskog. Först på kartan från 1920 kan man se att barrträd har kommit in i reservatet.

Enligt 1729 års landbeskrivning var utmarken i Drängsereds socken huvudsakligen trädlösa, steniga ljungmarker samt mossar. På flera ställen fanns emellertid skogar, med framför allt bok. Inägorna var på sina ställen trädbevuxna med ek, bok, björk och al, men även asp och tall.

Göteborgs stift har inte bedrivit skogsbruk på marken i värdekärnorna under de senaste decennierna.

2.3 Beskrivning av naturförhållanden och bevarandevärden**Biologiska värden och strukturer**

I det småkuperade landskapet står en olikåldrig ädellövskog med bok och visst inslag av ek sida vid sida med granskog och mindre lövsumpskog. Värdena finns främst i den rika kryptogamfloran i ädellövskogen. Ädellövskogen är en skoglig nyckelbiotop (4,5 ha).

På äldre bokar växer mycket rikligt med lunglav. Ett tiotal grova ekar och några grova aspar finns i området norra del. Död ved förekommer sparsamt i form av lågor, högstubbar och torrträd. Små våtmarksområden och bäckar bidrar till ökad luftfuktighet och en variation i landskapet. I dessa fuktiga områden står en del gamla granar tillsammans med björk och tall.

Geologiska värden

En granbeklädd getryggsås sträcker sig genom avdelning 5.

I reservatet finns tre dominerande jordartstyper, i norr isälvssediment, sandig morän i söder och kärrtorv i centrala delen och i ett mindre område i nordväst.

Kulturhistoriska värden

I avdelning 10, norra delen, finns en stensättning som är närmast rund och ca 5 m i diameter. Den har en lätt övermossad fyllning av stenar.

Friluftsvärden

Det är lätt att promenera i reservatets bokskogar trots att det inte finns några anlagda stigar.

Reservatet är lätt att nå från bilvägen som går genom reservatets östra del.

Prioriterade bevarandevärden

Bevarandet av kärnområdena med gammal, artrik bokskog har högsta prioritet.

2.4 Referenser

Löfgren, R. & Andersson, L. (red.). 2000. Sydsvenska lövskogar och andra lövbärande marker. Naturvårdsverkets rapport 5081.

Malmström, C. 1939. Hallands skogar under de 300 senaste åren. Meddelande från statens Skogsförsöksanstalt 31: 171-300.

Mathiasson, M., Bengtsson, S., Flodin, L-Å. och Paulsson, I. 2006. Strategi för formellt skydd av skog i Halland. Länsstyrelsen i Halland och Skogsstyrelsen, Halmstad.

Riksantikvarieämbetet,

<http://www.fmis.raa.se/cocoon/fornsok/visa.html?objektid=10143700130001>

SGU, Jordartskartan, Jordarter 1:25000-1:100000 Götaland

3. Skötsel av området

3.1. Generella riktlinjer

Syftet med skötseln är att expandera och sammanlänka värdekärnorna av naturskogslignande, bokdominerade hedädellövskogar. Granplanteringar omställs till bokdominerade hedädellövskogar och gran avvecklas löpande i hela reservatet.

Ledningsrätt

Företaget E.ON elnät Sverige AB har ett markupplåtelseavtal för en starkströmsledning som är förlagd i eller vid sidan av vägen. Vid anläggning av parkeringsplats mm. eller vid avverkning i närheten av vägen ska E.ON kontaktas enligt avtalet.

3.2 Skötselområden

Reservatet är indelat i 10 avdelningar som utgör olika trädbestånd. Avdelningarna är i sin tur grupperade i skötselområden baserat på dominerande skötselåtgärd och målnaturtyp. Reservatet är indelat i 5 skötselområden, vilka redovisas på skötselkartorna i Bilaga 3.

Skötselområde 1: Røjning gran, ädellövskog

Avdelning: 4, 10

Areal: 4,4 ha

Beskrivning

Ädellövskog, 40-130 år, med främst bok och inslag av ek. En liten förekomst av asp och lind finns också. Precis norr om avdelning 11 står även ett par äldre vildaplar. På framför allt bokarna växer en mycket rik kryptogamflora med bland annat lunglav och platt fjädermossa.

I avdelning 10, öster om vägen, rinner en liten bäck som ger ökad markfuktighet i hela området öster om vägen.

Mål

Beståndet är olikåldrigt och gamla träd som hyser lämpliga substrat för hotade arter rekryteras kontinuerligt. Trädskador och stress till följd av stormar, snöfall, svamp- och insektsangrepp, torka, fåglars bobygge m.m. utgör viktiga delar i den störningsregim som gör att träd åldras, dör och bryts ned. I luckor som uppstår efter döda och döende träd etableras nya plantor. Ek finns i mindre omfattning i området. Antalet hotade arter av epifyter ökar eller hålls på en oförändrad nivå över tid. Graninslaget är obetydligt.

Åtgärder

- Røjning av gran.
- Frihuggning runt grova ekar och grova aspar i avdelning 4.
- Avverkning eller ringbarkning av äldre granar.
- Fornlämningen i avdelning 10 bör frihuggas för att skydda den för framtida ev. rotvältor mm och tydliggöras. Den kan då bli ett pedagogiskt mervärde i naturreservatet.

Skötselområde 2: Föryngringsavverkning, ädellövsog

Avdelning: 1, 5, 8**Areal:** 3,5 ha**Beskrivning**

Granskog som är 15-45 år gammal med ett ytterst litet inslag av löv och tall. I centrala delen reser sig en getryggsås med 30-åriga granar. Området är bitvis blött.

Mål

Se mål för skötselområde 1.

Åtgärder

- Avverkning av gran.
- I första hand naturlig föryngring men vid dålig föryngring kan plantering av bok göras (ingen plantering i det lilla området söder om avdelning 2).
- Røjning av gran.

Skötselområde 3: Fri utveckling, lövsumpskog med inslag av barr

Avdelning: 2**Areal:** 0,3 ha**Beskrivning**

Sumpskog med björk, gammal gran och en del tall. De äldsta granarna är runt 150 år och har stora bålar gammelgranslav.

Mål

En hydrologiskt opåverkad lövsumpskog med ett inslag av gamla granar och tall. Naturliga processer får verka för att skapa en flerskiktad skog med stort inslag av död ved.

Åtgärder

- –

Skötselområde 4: Selektivhuggning, barr- och lövsumpskog

Avdelning: 3, 6, 7, 9**Areal:** 1,7 ha**Beskrivning**

I avdelning 9 står en äldre tallskog, ca 120 år, med inslag av gran. I norra delen är skogen mer öppen och här växer tranbär, myrlilja och klockljung i fältskiktet. I kanten av den öppna marken står ett fåtal senvuxna mossbeklädda bokar.

Avdelning 7 består främst av björk och gran och i ett av de blötaste partierna står ett litet bestånd klubbalar med socklar. Genom hela avdelning 7 och in i norra avdelning 9 rinner en bäck.

Avdelning 3 och 6 består av björksumpskog med inslag av gran och tall. En del av granarna är gamla och har påväxt av gammelgranslav.

Mål

En skog som domineras av tall och löv, men som får ha ett litet inslag av gamla granar. Döda och skadade träd förekommer rikligt. Trädföryngring sker i luckor efter döda och döende träd. Ädellövträd växer och föryngrar sig där förutsättningar finns.

Åtgärder

- I avdelning 3, spara gamla granar och röj bort de unga mellan vägen och diket.
- Ringbarka större granar.
- Røjning av gran.

Skötselområde 5: Bete, fortsatt öppen betesmark

Avdelning: 11**Areal:** 0,2 ha**Beskrivning**

En liten öppen betesmark vid vägen.

Mål (om betesdrift kan fortsätta)

Betesmark där bestånd av hävdgynnade arter består och utvecklas.

Mål (om bete upphör):

Ädellövskog med främst bok, där mycket död ved förekommer.

Åtgärder

- Fortsatt bete för att hålla ytan öppen.

Åtgärder (om betet upphör)

- Rökning av gran vid behov.

4. Friluftsliv och turism

En mindre parkeringsplats anläggs i reservatet utmed vägen. Här ska besökare också, via en skylt få information om områdets historia, naturtyper och biologiska värden samt informeras om reservatets föreskrifter riktade till allmänheten.

Åtgärder

- Informationstavla skall sättas upp.
- En mindre parkeringsplats bör anläggas. Vid anläggning ska E.ON kontaktas enligt markupplåtelse avtal (se .
- Informationstavla och parkeringsplats ska underhållas vid behov av förvaltaren.

5. Tillsyn, dokumentation och uppföljning

Naturvårdsverket tar för närvarande fram ett uppföljningsprogram som omfattar skyddade områden inklusive Natura 2000-områden. Uppföljning kommer att ske utifrån detta program. Länsstyrelsen ansvarar för regelbunden tillsyn av reservatet.

6. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

<u>Skötselåtgärd</u>	<u>När</u>	<u>Skötselområde</u>	<u>Prioritet</u>	<u>Finansiering</u>
Rökning av gran	Snarast	1, 4	2	Vårdanslaget
Frihuggning runt ekar och grova aspar	Snarast	1 (avd. 4)	1	Vårdanslaget
Markering av reservatets gränser	Snarast	Hela reservatet	1	Naturvårdsverket
Avverkning av gran	Snarast	2	2	Vårdanslaget
Föryngring med bok .	Efter avverkning	2	3	Vårdanslaget
Bete/Rökning	Årligen/Vid behov	5	1	EU-ersättning eller Vårdanslaget